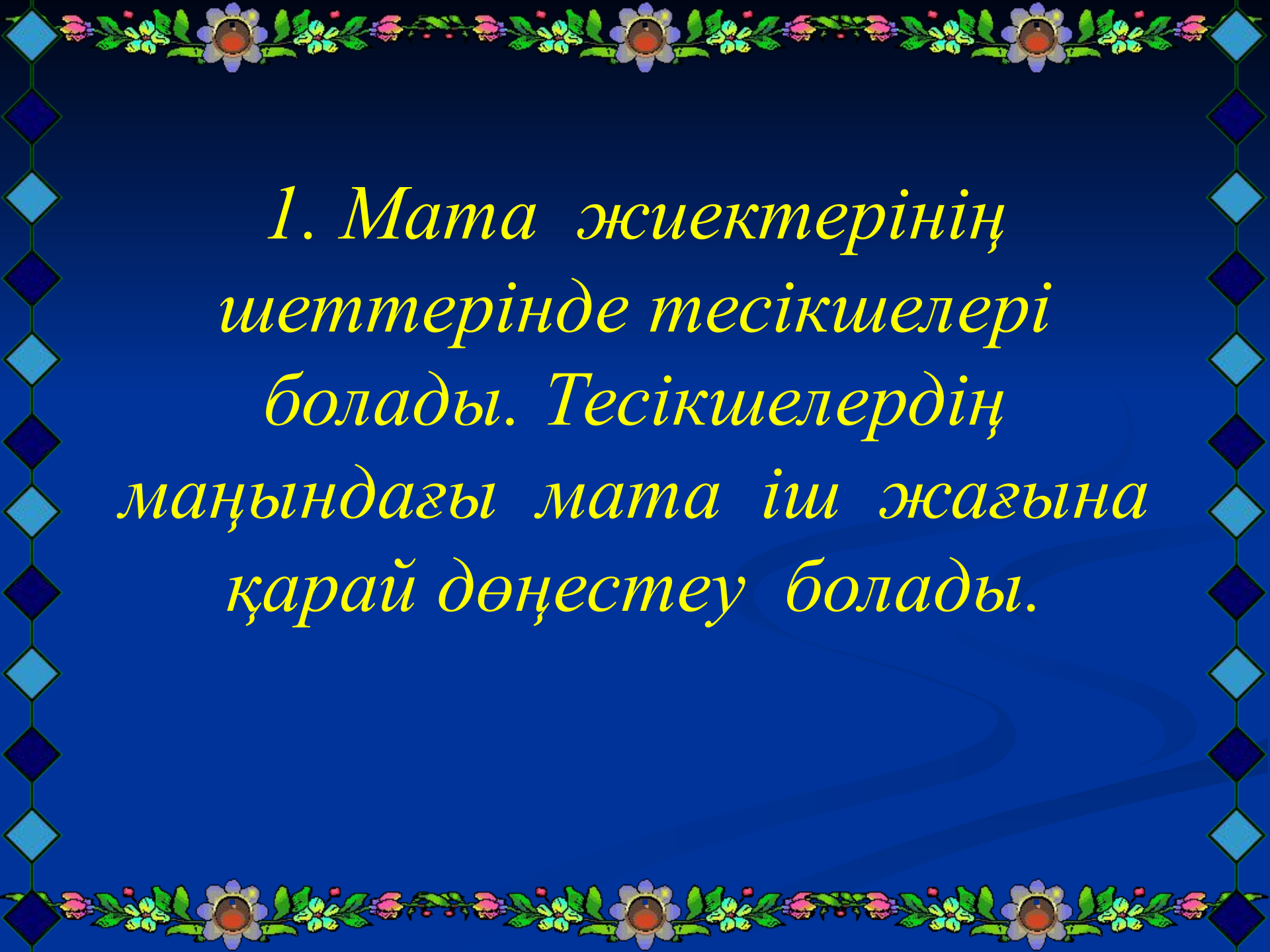

Үйге тапсырма:
Матаның өң және теріс жағы
Мата тоқу түрлері

The image features a decorative border at the top and bottom, consisting of a row of colorful flowers (purple, pink, and white) with green leaves. The sides of the image are framed by a vertical border of alternating light blue and dark blue diamonds. The background is a solid dark blue color with faint, wavy, light blue patterns.

*Матаның өң және теріс
жағын қандай тәсілмен
табуға болады?*

A decorative border surrounds the text, featuring a repeating pattern of small flowers and leaves along the top and bottom edges, and a vertical chain of blue and dark blue diamonds along the left and right edges.

1. Мата жиектерінің шеттерінде тесікшелері болады. Тесікшелердің маңындағы мата іш жағына қарай дөңестеу болады.

A decorative border surrounds the page, featuring a top and bottom edge with a floral garland of purple, pink, and white flowers on green leaves. The left and right sides are decorated with a vertical chain of alternating light blue and dark blue diamonds.

*2. Тегіс маталардың теріс жағы
түктілеу болып келеді.*

3. Тоқу өрілісінің суреттері бойынша:

- саржалық өрілістің өң жағында диагоналы бойынша бүртіктер орналасады;

-сәтен және атластық өрілістің өң жағы тегіс болады;

-түк матаның өң жағында қалыптасады;

A decorative border surrounds the page. The top and bottom borders feature a floral garland with green leaves, small pink and purple flowers, and larger white flowers with orange centers. The left and right borders consist of a vertical chain of diamonds in alternating shades of light blue and dark blue.

*4. Аралас маталарға қымбат
жіптер өң жағына тоқылады*

A decorative border surrounds the text. The top and bottom borders feature a floral garland with green leaves, small pink and purple flowers, and larger white flowers with orange centers. The left and right borders consist of a vertical chain of diamonds in alternating shades of light blue and dark blue.

5. Драп маталарының өң жағанының түгі тегіс, ал теріс жағаныкі әртүрлі болып келеді.

A decorative border surrounds the page. The top and bottom borders feature a repeating pattern of colorful flowers (purple, pink, yellow) and green leaves. The left and right borders consist of a vertical sequence of light blue and dark blue diamonds.

*Мата тоқудың қандай
түрлері бар?*

A decorative border surrounds the page. The top and bottom borders feature a floral garland with various flowers and green leaves. The left and right borders consist of a vertical chain of diamonds in alternating shades of light blue and dark blue. The background is a solid blue color with faint, wavy, light blue patterns in the lower right quadrant.

Кездемелік

The image features a decorative border around the edges. The top and bottom borders consist of a row of colorful flowers (purple, pink, and white) with green leaves. The left and right borders are composed of a vertical sequence of diamonds in alternating shades of light blue and dark blue. The background is a solid dark blue with faint, wavy, lighter blue patterns.

Саржалық

A decorative border surrounds the page. The top and bottom borders feature a floral garland with green leaves, small pink and purple flowers, and larger white flowers with orange centers. The left and right borders consist of a vertical chain of diamonds in alternating shades of light blue and dark blue.

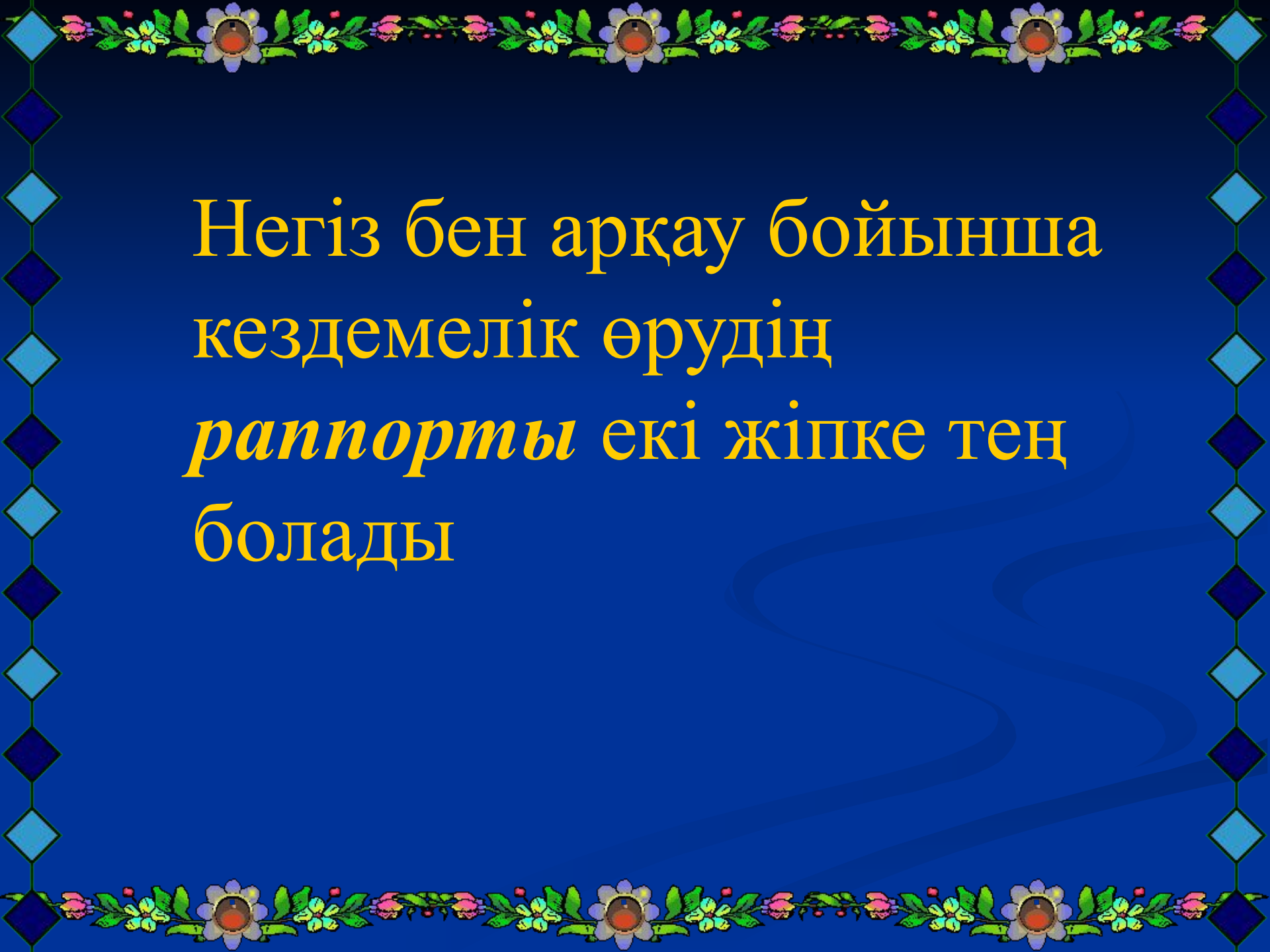
Сәтендік және атластық

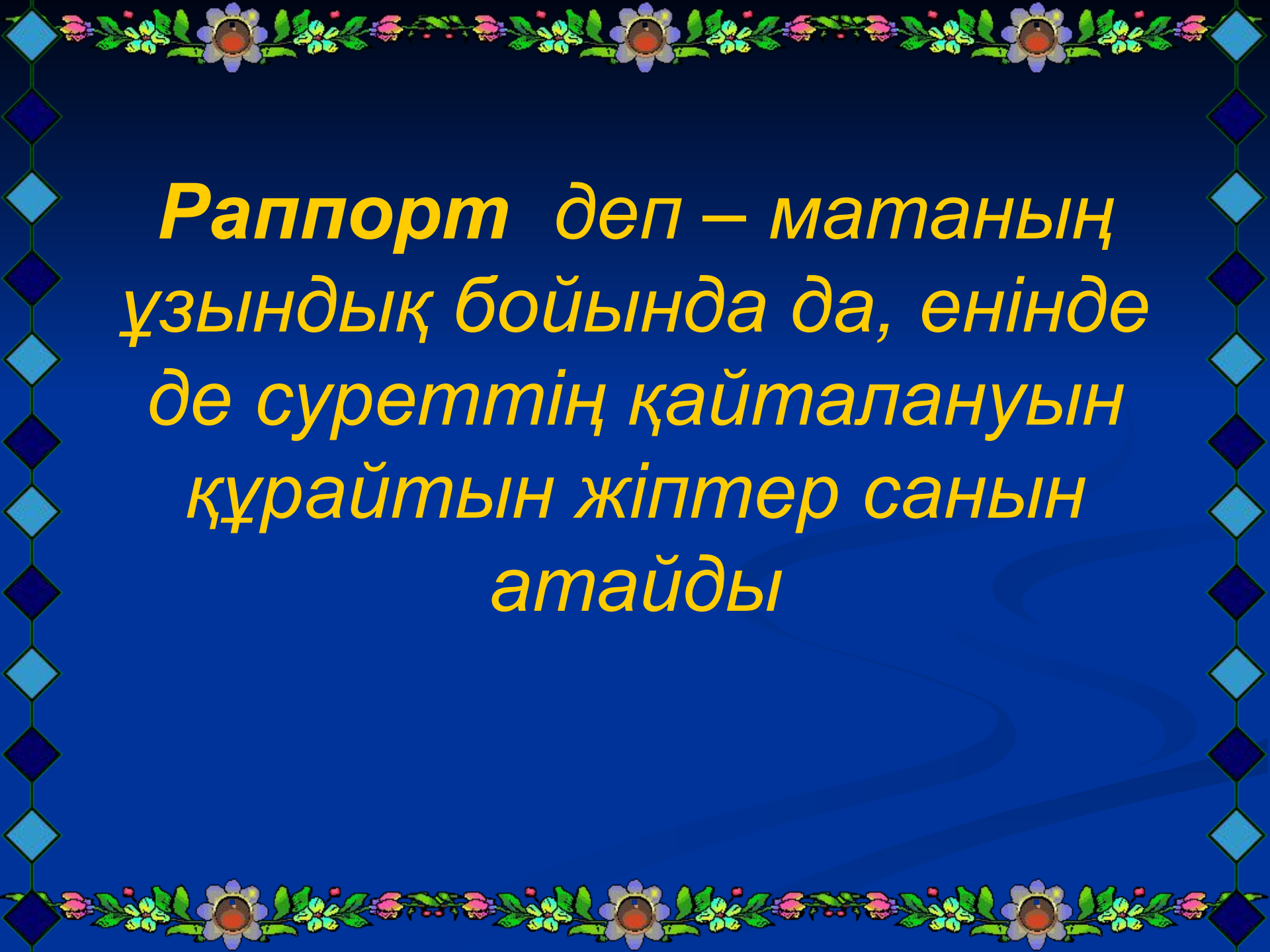
Кездемелік тоқу қандай
жіптерге тән болады?

The image features a decorative border at the top and bottom, consisting of a row of colorful flowers (purple, pink, and white) with green leaves. The sides of the border are composed of a vertical sequence of diamonds in light blue and dark blue. The background is a solid dark blue with faint, wavy, light blue patterns.

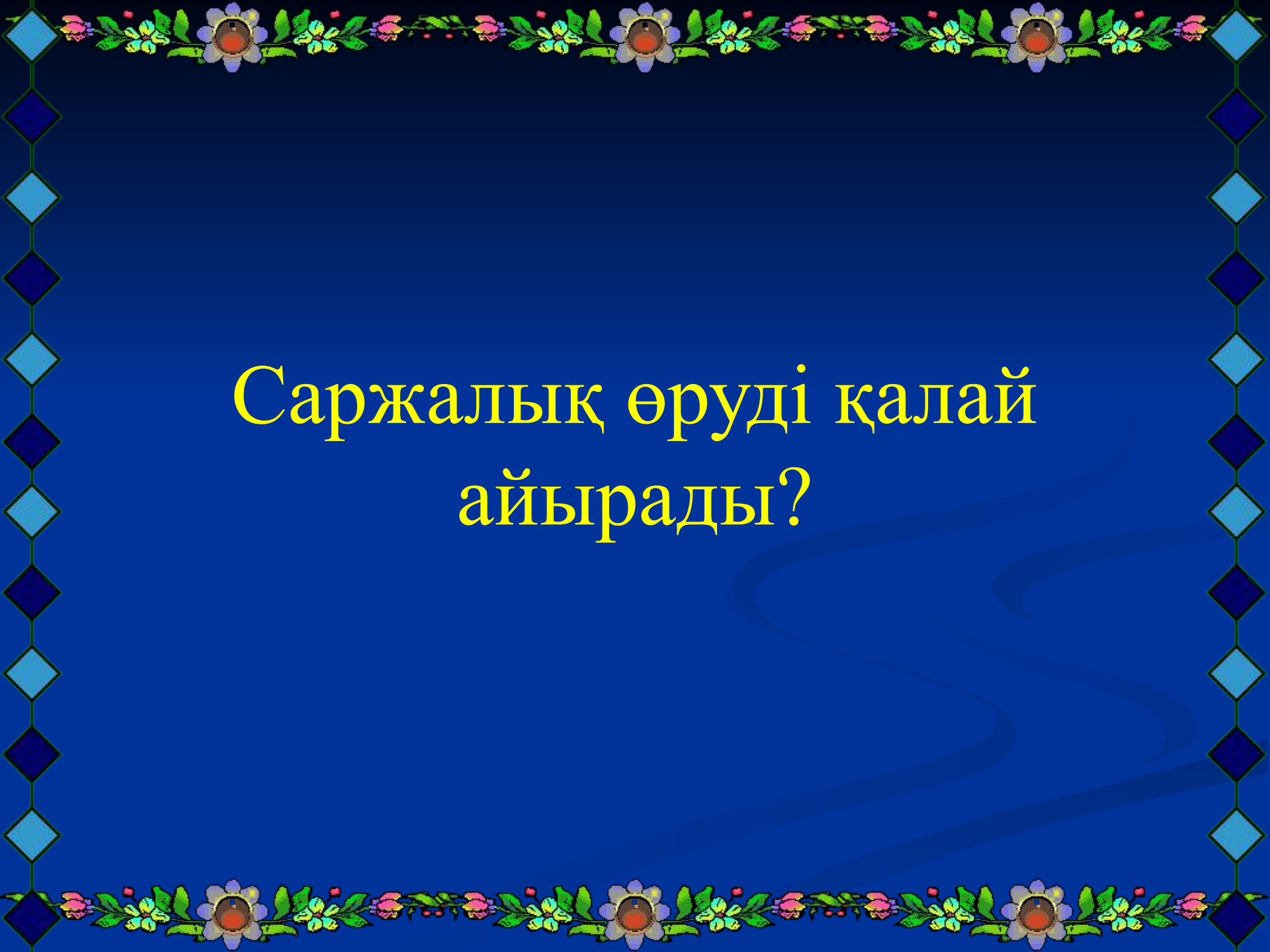
Негіз жіптер мен арқау
жіптерге тән болады

Негіз бен арқау бойынша
кездемелік өрудің
рапортты екі жіпке тең
болады

*Раппорт деп – матаның
ұзындық бойында да, енінде
де суреттің қайталануын
құрайтын жіптер санын
атайды*

The image features a decorative border at the top and bottom, consisting of a row of colorful flowers (purple, pink, and white) with green leaves. The sides of the image are framed by a vertical border of alternating light blue and dark blue diamonds. The background is a solid dark blue color with faint, wavy, light blue patterns in the lower right quadrant.

Саржалық өруді қалай
айырады?

A decorative border surrounds the text. The top and bottom borders feature a floral garland with green leaves and small pink and purple flowers. The left and right borders consist of a vertical chain of diamonds in alternating shades of light blue and dark blue.

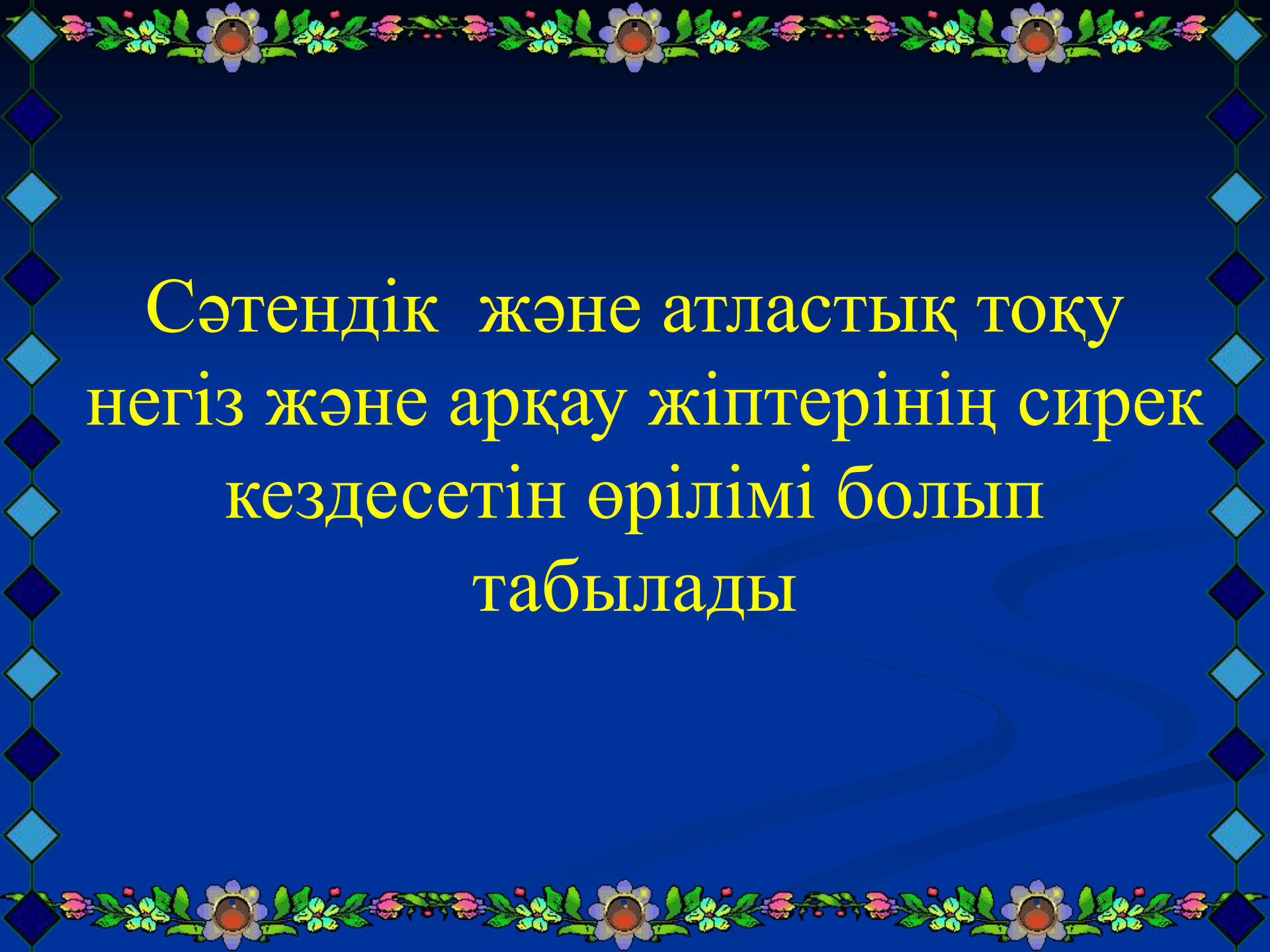
Саржалық өруді матаға
диагоналды бойынша түсетін
бүртік арқылы айырады.

A decorative border surrounds the page. The top and bottom borders feature a repeating pattern of colorful flowers (purple, pink, yellow) and green leaves. The left and right borders consist of a vertical sequence of diamonds in light blue, dark blue, and medium blue colors.

Қандай маталар тоқылады?

A decorative border surrounds the text. The top and bottom borders feature a floral garland with green leaves and small pink and purple flowers. The left and right borders consist of a vertical chain of diamonds in alternating shades of light blue and dark blue.

Саржалық өрілумен тығыз,
қалың және ауыр маталар
ТОҚЫЛАДЫ

Сәтендік және атластық тоқу
негіз және арқау жіптерінің сирек
кездесетін өрілімі болып
табылады

The image features a decorative border at the top and bottom, consisting of a row of colorful flowers (purple, pink, and white) with green leaves. The sides of the image are framed by a vertical border of alternating light blue and dark blue diamonds. The background is a solid dark blue color with faint, wavy, light blue patterns in the lower right quadrant.

Сәтендік тоқуда қандай жіпті
басып отырады?

A decorative border surrounds the text. The top and bottom borders feature a floral garland with green leaves, small pink and purple flowers, and larger white flowers with orange centers. The left and right borders consist of a vertical chain of diamonds in light blue and dark blue colors.

Сәтендік тоқуда арқау жіп төрт
не болмаса одан да артық негіз
жіпті басып отырады

A decorative border surrounds the text. The top and bottom borders feature a floral garland with green leaves, small pink and purple flowers, and larger white flowers with orange centers. The left and right borders consist of a vertical chain of diamonds in alternating shades of light blue and dark blue.

Атластық тоқуда қандай жіпті
басып отырады?

Атластық тоқуда негіз жіп төрт
не болмаса одан да артық арқау
жіпті басып отырады

Қаңтардың оны

Сабақтың тақырыбы:

Тігін машинасының
құрылымы, қызметі, жұмыс
істеу принципі. Тігін
машинасының реттелуі

Сабақтың мақсаты:

Білімділік мақсаты:

Оқушыларға тігін машинасының құрылысы мен тағайындалуы туралы, тігін машинасының жұмысындағы ақаулардың себептері туралы және оның күтімі туралы білімді меңгеруін қамтамасыз ету;

Дамытушылық мақсаты:

Алған білімдерін іс жүзінде көрсетуге ықпал ету, талғамдарын дамыту;

Тәрбиелік мақсаты:

Берілген тапсырмаға жауапкершілікпен қарауға, өзіндік іс-әрекет жасауға, іскерлікке, ұқыптылыққа тәрбиелеу;

Машинада дұрыс отыру тәсілі:

- 1. Жұмыс орнына жарық сол жақтан немесе алдыңғы жақтан түсу керек.*
- 2. Отыратын орындық пен тігін машинасының ара қашықтығы 10-15 см болу керек.*
- 3. Құрал – жабдықтар арнайы қорапта тұру қажет, үстелдің бетінде тек қана тігілетін бұйым жатуы тиіс.*
- 4. Тігін машинасының айналатын бөлшектеріне тым жақындамаңдар.*

Тігін машинасында жұмыс істеу ережесі:

- 1. Бұйым мен тігінші көзінің арасындағы қашықтық 30-40 см болуы, ал шынтақ машина қақпағымен бір деңгейде жатуы керек.*
- 2. Тігін машинасымен жұмыс істегенде, орындықта дене денені тік ұстап, басты сәл алға қарай еңкейтіп отыру керек.*
- 3. Тігу барысында бөлшектерді машина табанын сол жаққа, тігілетін қосымшаларды оң жаққа қарай қою керек.*

Тігін машинасының шығу

Тарихы

- *XV – ғасырда – Леонардо да Винчи – тігін машинасының жобасын ұсынды.*
- *1755 жыл – Англия, Карл Вайзенталь – бір жіпті тігін машинасын ойлап тапты.*
- *1834 жыл – Уолтер Хант шөрнекті машина жасады*
- *1870- АҚШ-та Исаак Зингер – “Зингер” фирмасын ашты.*
- *1900 – Ресейде Подольск қаласында “Зингер” зауытын ашты.*

Тігін машинасының түрлері

Аяқ киім тігетін машина

Өндірістік фабрика тігін машиналары

Аяқ жетекті тігін машинасы

Қалтаға салатын тігін машинасы

Электр жетекті тігін машинасы

Тігін машинасының жоғарғы жібін өткізу ережесі:

- Тігін машинасын жұмыс қалпына келтіріп инені жоғары көтеріп қой.
  - Жіпті қорабымен арнайы шегеге кигізіп ,қажетті тетеіктерден өткіз
  - Жіпті жоғары жіптің тартылуын реттейтін екі сақинаның арасынан компенсациялық серіппенің ілмегінен өткіз.
  - жіпті инеге сабақтау.
-

Тігін машинасының төменгі жібін өткізу

ережесі:

- Жібі оралған шөрікті қабына кигіз.
- Жіпті шөрік қабының жіпті тартып тұратын серіппесінің астынан өткіз. Жіптің ұшын 10-15 см артық қалдыр.
- Шөрікті тігін машинасының астыңғы құрылғысына орналастыр, сырт еткен дыбыс естілгенде шөріе дұрыс орналасқаны.
- Ысырмалы қақпақшаны жауып, инені жоғары-төмен қозғап төменгі жіпті суырып шығару керек. Жоғарғы жіп пен төменгі жіптің ұшын тартып, табан астынан кері жібер.

Бекіту сұрақтары

1. Тігін машинасының жобасын ұсынған кім?
2. Исаак Зингер қай жылдары тігін машинасын ойлап тапты?
3. Ресейдің қай қаласында Зингер зауыты ашылды?
4. Тігін машинасының түрлерін атаңыз.

Сабақты қорытындылау

- Бүгінгі сабақ ұнады ма?
  - Несімен ұнады?
  - Несімен ұнамады?
-

Үйге тапсырма

1. Тігін машинасының жоғарғы жібін өткізу және төменгі жібін өткізу ережесін оқып келу.
2. Барлық қауіпсіздік ережелерін қайталап келу

